

Vulkansk aktivitet på Jorden - nyt fra de sidste 6 måneder

Af geolog Susanne Plesner, *GeologiskNyt*

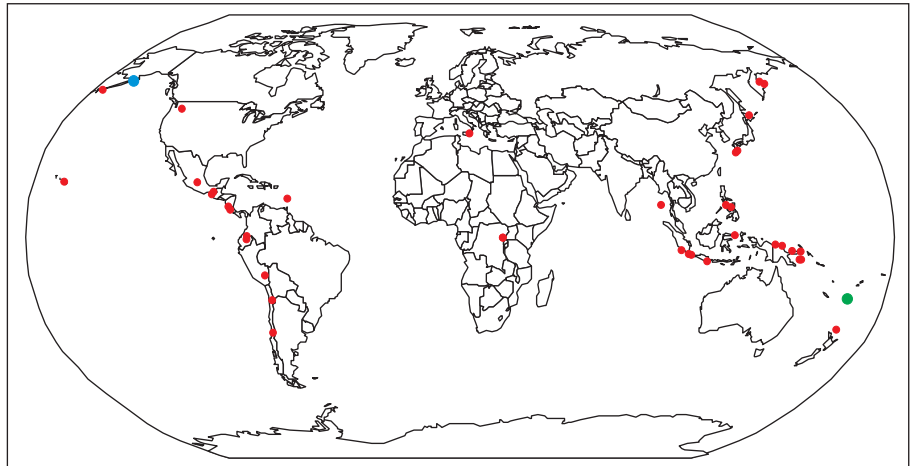
To relativt ukendte vulkaner har rørt på sig, nemlig Fourpeaked i Alaska og Home Reef – en submarin vulkan, der ligger i det centrale Tonga.

På nær det Indiske Ocean har alle områder, som Jorden er inddelt i nedenfor, oplevet aktivitet fra vulkaner, der enten ikke var aktive eller også kun på vågeblus i første halvår af 2006. Europa er kommet med igen, idet Etna efter et halvt år, hvor den ikke har gjort særligt væsen af sig selv, kom med fornyet udbrud startende i september.

En ret ukendt og udforsket vulkan ved navn Fourpeaked i Alaska er begyndt at røre på sig, og ved Tonga har aktiviteten fra en submarin vulkan resulteret i, at en ny ø har set dagens lys. Disse to vulkaner er valgt ud til nærmere beskrivelse denne gang.

Fourpeaked

Fourpeaked-vulkanen er beliggende i det

Verdenskort, den med røde fyldte cirkler viser fordelingen af den vulkanske aktivitet de seneste seks måneder. De to omtalte, Fourpeaked og Home Reef, er henholdsvis markeret med en blå og en grøn fyldt cirkel. (Grafik: Forfatteren)

nordøstlige Katmai National Park, Alaska. Den er ikke ret kendt og det, der er synligt af den, består af nogle få blotninger, der

omkranser Fourpeaked Gletscheren. Nær den nuværende top er bjergarterne meget hydrotermalt omdannede og denne obser-

Vulkansk aktivitet de sidste 6 måneder

Nordlige Stillehavsregion

Kilauea, Hawaii, USA
St. Helens, Washington, USA
Cleveland, Aleutian Islands, USA
Atka, Aleutian Islands, USA
Suwanose-Jima, Ryukyu Øerne, Japan
Sakura-Jima, Kyushu, Japan
Miyake-Jima, Japan
Mayon, Filippinerne
Canlaon, Filippinerne
Bulusan, Filippinerne
Taal, Filippinerne
Dukono, Halmahera, Indonesien
Karangetang, Indonesien

Sydlig Stillehavsregion

Semeru, Java, Indonesien
Merapi, Java, Indonesien
Tengger Caldera, Java, Indonesien
Talang, Sumatra, Indonesien
Bamus, Papua Ny Guinea
Bagana, Papua Ny Guinea
Langila, Papua Ny Guinea

Rabaul, Papua Ny Guinea
Ulawun, Papua Ny Guinea
Manam, Papua Ny Guinea
Sulu Range, Papua Ny Guinea
Ritter Island, Papua Ny Guinea
Lopevi, Vanuatu
Raoul Island, New Zealand
Home Reef, Tonga

Mellemamerika, Mexico, Vestindien

Arenal, Costa Rica
Poás, Costa Rica
Turrialba, Costa Rica
Colima, Mexico
Popocatepetil, Mexico
Fuego, Guatemala
Santa María, Guatemala
Pacaya, Guatemala
Soufriere Hills, Montserrat

Sydamerika

Tungurahau, Ecuador
Sangay, Ecuador

Galeras, Columbia
Lascar, Chile
Ubinas, Peru

Nordamerika

Augustine, Alaska, USA
Fourpeaked, Alaska (USA)

Rusland

Karymsky, Kamchatka
Shiveluch, Kamchatka

Indiske Ocean

Piton de la Fournaise, Réunion
Barren Island, Indien

Afrika

Nyamuragira, Demokratiske Republik Congo

Europa

Etna, Italien

Etna er stadig i udbrud – i december måned er der rapporteret om både aske- og lavaudbrud. Dette foto er fra 2004. (Foto: Tom Pfeiffer)

vation, holdt sammen med hældningen af lavastrømmene, har ført til den foreløbige konklusion, at dette er området, hvorfra vulkanen i øjeblikket er aktiv.

Den 17. september 2006 observerede man fra Alaska Volcano Observatory to adskilte skyer. Det blev senere verificeret, at de var af vulkansk oprindelse og stammede fra Fourpeaked. Skyerne var meget svovldioxidholdige. Selvom der ikke er satellitobservationer af askenedfald, blev det rent fysisk observeret i en afstand af op til 150 km fra vulkanen.

I perioden fra 17. september til 6. oktober 2006 blev der foretaget flere overflyvninger af vulkanen for at observere den. Man kunne herved konstatere, at udbruddene mest bestod af udledninger af damp og vulkanske gasser (primært SO₂, H₂S og CO₂) fra en række åbninger fordelt nærmest på en lige linie ca. en km fra toppen i nordlig retning.

Mindre jordskælv er almindelige i forbindelse med vulkanudbrud. På grund af manglende seismometre i området lykkedes det dog ikke at identificere et epicenter.

Home Reef

Home Reef beliggende i det centrale Tonga blev registreret som værende aktiv for første gang i midten af det nittende århundrede, hvor en midlertidig ø blev dannet. Denne forsvandt dog i havet igen næsten med det

samme (inden for et døgn). I 1984 var der et nyt udbrud, der denne gang resulterede i en 12 km høj udbrudssøjle, rigeligt med pimpsten, der efterfølgende flød rundt i området samt dannelse af en 500 x 1500 m stor (igen) midlertidig ø.

I august og september 2006 blev der igen observeret en del pimpsten, der flød rundt i området omkring Fiji. I begyndelsen var pimpstenen omgæret af en vis mystik, da man ikke umiddelbart kunne identificere kilden. Efter kort tid rapporterede søfolk

dog om en ny ø, der pludselig var “opstået”, der hvor der dagen forinden havde været en tyk strøm af pimpsten. Det lå herefter klart, at den undersøiske vulkan Home Reef var aktiv og var skyld i både pimpstensstrømme og dannelsen af en ny ø – denne gang en mere permanent af slagsen.

Relevante links:

<http://www.volcano.si.edu/reports/usgs/index.cfm?content=archive>

<http://volcano.und.nodak.edu/>

Kilauea har været aktiv igennem flere år. (Foto: Tom Pfeiffer, 2003)